

Poniżej przedstawiamy Państwu uzasadnienie do projektu ustawy dotyczące części związanej z badaniami lekarskimi rybaków:

Art. 4 stanowi, że zatrudniony rybak musi być zdolny do pracy na statku i posiadać ważne świadectwo zdrowia. Świadectwo zdrowia, jak również zasady jego uzyskiwania oraz kierowania na badania lekarskie są podobne, jak w przypadku marynarzy pracujących na statkach morskich. Stąd w art. 4-6 ustanawia się podobne rozwiązania, jak te funkcjonujące w ustawie o pracy na morzu. W art. 4 określa się zatem, że świadectwo zdrowia wystawione może być jedynie przez uprawnionego lekarza, posiadającego specjalizację w dziedzinie medycyny morskiej i tropikalnej, medycyny pracy, medycyny transportu lub spełniającego dodatkowe wymagania kwalifikacyjne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 229 § 8 Kodeksu pracy. Świadectwo zdrowia powinno stwierdzać zdolność albo brak zdolności rybaka do pracy na statku rybackim na określonym stanowisku pracy oraz ograniczenia dotyczące zdolności do pracy, w szczególności w odniesieniu do czasu pracy lub zakresu obowiązków, jeżeli takie występują.

Okres ważności świadectwa zdrowia co do zasady wynosi 2 lata od dnia wydania. Wyjątek stanowią tu rybacy, którzy nie ukończyli 18 lat – świadectwo zdrowia im wydane ważne jest przez 1 rok oraz rybacy, którzy ukończyli 50 lat, a także rybacy, których stan zdrowia nie pozwala na wydanie dokumentu na okres 2 lat – takim osobom lekarz może wydać świadectwo zdrowa z krótszą datą ważności. Art. 4 stanowi również, że świadectwo zdrowia, na okres nieprzekraczający 2 lat, otrzymują także praktykanci i kandydaci do szkół ponadpodstawowych prowadzących kształcenie w zawodzie, dla którego podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148 i 1078), przewiduje kształcenie zgodnie z wymogami określonymi w postanowieniach konwencji dotyczących wymagań w zakresie wyszkolenia, wydawania świadectw oraz pełnienia wacht. Proponowany przepis wynika z treści ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 2245, z późn. zm.), gdzie zrezygnowano z wymogu posiadania przez praktykantów oraz kandydatów do szkół ponadpodstawowych kształcących zgodnie z wymogami Konwencji STCW ogólnego świadectwa zdrowia na rzecz morskiego świadectwa zdrowia.

W art. 4 wprowadza się również zasadę uznawalności świadectw zdrowia wydanych za granicą – zgodnie z art. 4 ust. 14 świadectwo zdrowia wydane w innym państwie uznaje się za równoważne ze świadectwem zdrowia wydanym zgodnie z przepisami projektowanej ustawy, jeżeli spełnia zasadnicze wymagania określone w Konwencji STCW.

Nowością w stosunku do aktualnie obowiązujących przepisów dotyczących wydawania świadectw zdrowia jest ustanowienie w art. 4 ust. 2 wymogu rejestracji i wydawania świadectw zdrowia przez uprawnionych lekarzy w systemie kontrolno-informacyjnym dla portów polskich (PHICS). Wymóg ten wprowadzony jest w celu usprawnienia nadzoru nad systemem wydawania świadectw zdrowia dla marynarzy i rybaków, zgodnie z postanowieniami:

- Konwencji STCW,
- Konwencji STCW-F.

W art. 5 natomiast ustanawia się tryb odwoławczy od wydania świadectwa zdrowia.

W przepisie tym określa się zatem do kogo i w jakim terminie rybak oraz armator mogą złożyć odwołanie od wydanego świadectwa zdrowia, kto i w jakim terminie rozpatruje to odwołanie, kto ponosi koszty ponownego badania lekarskiego oraz dalsze postępowanie po odwołaniu.

W art. 6 wprowadza się możliwość skierowania rybaka na badania doraźne, jeśli stan jego zdrowia wzbudza wątpliwości. Ustanawia się również możliwość kontynuowania pracy na statku w przypadku utraty ważności świadectwa zdrowia w czasie trwania podróży morskiej. Możliwość ta ograniczona jest do czasu zawinięcia statku rybackiego do najbliższego portu, w którym rybak może uzyskać świadectwo zdrowia, przy czym okres pracy na statku rybackim bez ważnego świadectwa zdrowia nie może przekroczyć 3 miesięcy. W przepisie tym dyrektorowi urzędu morskiego przyznaje się również uprawnienie na zezwolenie rybakowi na pracę bez ważnego świadectwa zdrowia, do czasu zawinięcia statku do portu, w którym rybak może uzyskać świadectwo zdrowia od uprawnionego lekarza, pod warunkiem że okres zezwolenia nie przekracza 3 miesięcy, a świadectwo zdrowia niedawno utraciło ważność.

Art. 7 stanowi, że do spraw nieuregulowanych w rozdziale 2 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o pracy na morzu (wydawanie świadectw zdrowia i książeczek żeglarskich) oraz ustawy o bezpieczeństwie morskim (wydawanie dokumentów kwalifikacyjnych).